

David Marchmont vilkaisi matkatoveriaan kääntäessään auton kapealle kujalle. Lunta tuiskutti nyt oikein kunnolla, ja jo ennestäänkin liukas tie muuttui koko ajan vaarallisemmaksi.

”Pian ollaan perillä, Greta. Taidamme ehtiä viime hetkellä, sillä tämä kuja ei varmaankaan ole enää aamulla ajokunnossa. Näyttääkö mikään tutulta?” hän kysyi tunnustelevasti.

Greta kääntyi katsomaan Davidia. Greta oli viisikymmentäkahdeksanvuotias, mutta norsunluunvalkea iho oli edelleen rypytön, ja valtavat siniset silmät hallitsivat kasvoja, jotka olivat Davidin mielestä aina olleet kuin nukan kasvot. Ikä ei ollut himmentänyt silmien sineä, mutta ne eivät enää säkenöineet innostuksesta eivätkä kiukusta. Niiden takana hohtanut valo oli kadonnut kauan sitten, ja katseen ilmeetön tyhjiys toi mieleen elottoman posliinipinnan.

”Tiedän kyllä, että olen aikoinani asunut täällä, mutta en muista sitä. Olen pahoillani.”

”Ei se haittaa”, David lohdutti, sillä hän tiesi, että muistinmenetyksensä masensi Gretaa. Samalla hän ajatteli, että jos suinkin voisi, hän poistaisi melko varmasti omasta muististaan kammottavan näyn lapsuudenkodista tulipalon jälkeisenä rauniona ja savun ja hiiltyneen puun kirpeän hajun, joka

vieläkin vainosi häntä. ”Marchmontia ollaan tietenkin hyvää vauhtia kunnostamassa.”

”Niin, David, tiedän kyllä. Kerroit siitä viime viikolla, kun kävit illallisella luonani. Valmistin karitsankotletteja, ja joimme pullollisen Sancerrea”, Greta sanoi puolustelevasti. ”Sanoit että asumme päärakennuksessa.”

”Täsmälleen niin”, David myönsi leppoisasti. Hän ymmärsi, että Greta tunsi tarvetta kertoa äskettäin tapahtuneesta täsmällisen tarkasti, vaikka ei kyennytkään muistamaan onnettomuutta edeltänyttä aikaa. Auton renkaat tavoittelivat pitoa kaltevalla pinnalla, ja keinotellessaan autoa eteenpäin pitkin tiehen painuneita jääuria David aprikoi, oliko sittenkään ollut hyvä ajatus tuoda Greta Marchmontiin jouluksi. Suoraan sanoen hän oli hämmästynyt, kun Greta oli loppujen lopuksi hyväksynyt kutsun. Vuosikaudet hän oli turhaan yrittänyt taivutella tätä lähtemään Mayfairin-asunnostaan.

Marchmont Hallia oli nyt kolmen vuoden ajan kunnostettu perusteellisesti, jotta se saataisiin palautetuksi edes lähimain entiseen loistonsa, ja David oli katsonut hetken sopivaksi. Jostain syystä Greta oli yllättäen ollut samaa mieltä. Talo oli nyt ainakin lämmin ja mukava, vaikka kummankaan tunne-elämän reaktioista ei voinut niissä olosuhteissa olla varma...

”Alkaa tulla jo pimeä”, Greta totesi tyynesti, ”vaikka kello on vasta vähän yli kolme.”

”Toivottavasti valoa riittää vielä sen verran, että ehdimme nähdä Marchmontin.”

”Sen talon, jossa asuin ennen vanhaan.”

”Niin.”

”Owenin kanssa. Joka oli minun aviomieheni. Ja sinun setäsi.”

”Niin.”

David tiesi, että Greta oli vain opetellut ulkoa ne menneisyyden tiedot, jotka oli unohtanut. Ikään kuin tenttiä varten.

Ja David oli toiminut Gretan opettajana. Gretaa hoitavat lääkärit olivat kehottaneet olemaan puhumatta ahdistavista tapahtumista, mutta mainitsemaan nimiä, päivämääriä ja paikkoja, jotka saattaisivat herättää alitajunnassa jotakin, mikä toimisi avaimena muistin palautumiseen. Välillä Davidista tuntui, että Gretan mielessä häivähti tunnistamisen välähdys, mutta ei ollut mitenkään varmaa, muistikko Greta vain Davidin aikaisemmin kertomia asioita vai itse tapahtumia. Lääkärit olivat luottaneet siihen, että Gretan muisti palautuisi vähitellen, sillä lukuisissa onnettomuuden jälkeisissä aivokuvauksissa ei ollut havaittu mitään, mikä estäisi sen. Onnettomuudesta oli kuitenkin jo kulunut useita vuosia, ja lääkärit olivat alkaneet puhua trauman aiheuttamasta ”selektiivisestä amnesiasta”. He olivat sitä mieltä, että Greta ei kerta kaikkiaan halunnut muistaa.

David ohjasi auton hitaasti läpi petollisen kujanmutkan. Marchmontin portti tulisi tuota pikaa näkyviin. Hän oli kartanon laillinen omistaja ja oli käyttänyt sen korjaamiseen kokonaisen omaisuuden, mutta siitä huolimatta hän ei asunut talossa itse. Kunnostustyöt olivat melkein valmiit, ja Gretan tyttärentytär Ava oli muuttanut aviomiehensä Simonin kanssa portinvartijan talosta itse kartanoon. Davidin kuollessa kartano siirtyisi laillisesti Avalle. Ajoitus ei olisi voinut olla parempi, sillä pariskunnan ensimmäisen lapsen oli määrä syntyä muutaman viikon kuluttua. David ajatteli, että ehkä menneinä vuosina onnettomalla tavalla vikaan mennyt sukuhistoria voitaisiin vihdoin unohtaa uuden ja viattoman elämän henkäyksen myötä.

Tilannetta mutkisti entisestään se, että Gretan muistinmenetyksen jälkeen oli sattunut kaikenlaista sellaista, miltä David oli varjellut Gretaa, koska pelkäsi tapahtuneen vaikuttavan haitallisesti tämän tilaan. Kuinka Greta kykenisi käsittelemään lopputulosta, jos hän ei muistanut alkua?

Siksi David, Ava ja Simon joutuivat Gretan muistia herätellessään varomaan jatkuvasti tiettyjä keskustelunaiheita.

”Näetkö talon nyt?” David kysyi ajaessaan auton sisään portista ja Marchmont Hallin tullessa näkyviin.

Kartano oli alun perin rakennettu Elisabet I:n aikana. Se piirtyi tyylikkään matalana vasten kumpuilevia rinteitä, jotka vähitellen kohosivat vuorijonoksi nimeltä Black Mountains. Kartanon alapuolisessa laaksossa kiemurteli Uskjoki, jonka kummallakin puolella kimmelsivät vastasataneen lumen peittämät kedot. Ikivanhojen seinien lämpimänpunainen tiilipinta kohosi julkisivun puolella kolmeksi päätykolmioksi, ja ikkunoiden sauvastojen väliset taidokkaasti valmistetut lasiruudut heijastivat talviauringon viimeisiä ruusunpunaisia säteitä.

Rutikuivat vanhat puurakenteet olivat tarjonneet nälkäisille liekeille runsaasti ravintoa. Katto oli tuhoutunut kokonaan, mutta talon ulkokuori oli säästynyt. Palomiehet olivat sanoneet, että osa talosta oli pelastunut, koska suunnilleen tunnin verran ensimmäisen liekin syttymisen jälkeen oli alkanut kaatosade. Luonto oli pelastanut Marchmont Hallin täydelliseltä tuholta ja jättänyt sentään jotain uudelleenrakennustyön pohjaksi.

”Sehän on paljon kauniimpi kuin niissä valokuvissa, jotka näytit”, Greta henkäisi. ”Lumen keskellä se on kuin suoraan joulukortista.”

Pysäköidessään autoa mahdollisimman lähelle ulko-ovea David näki ikkunoista loistavan lämpimän valonhohteen ja joulukuusen kynttilöiden tuikkeen. Näky oli kokonaan toisenlainen kuin hänen lapsuudenkotinsa synkkä ja ankara ilmapiiri, joka oli syöpynyt lähtemättömästi hänen muistiinsa, ja hän tunsi äkillistä riemua talossa ilmiselvästi tapahtuneesta muutoksesta. Ehkä tulipalo oli tosiaan polttanut menneisyyden pois sekä vertauskuvallisesti että käsin koskeltavasti. Hän toivoi vain, että hänen äitinsä saisi olla näkemässä kartanon paluun entiseen loistoonsa.

”Se näyttää tosiaan ihastuttavalta. No niin, juostaan nopeasti sisään”, hän sanoi, kun auton katolta tipahti oven aue-
tessa lunta. ”Tulen hakemaan laukut ja lahjat myöhemmin.”

David kiersi auton ja avasi matkustajanpuoleisen oven. Greta astui ulos varovasti, ja hänen kaupunkikienkien verhoamat jalkansa upposivat nilkkaa myöten kinokseen. Kun hän kohotti katseensa taloon ja lasi sen sitten lumen peittämiin jalkoihinsa, hänen mielessään liikahti äkillinen muisto.

Olen ollut täällä ennenkin...

Hän jähmettyi liikkumattomaksi järkyttyneenä siitä, että hetki oli lopultakin koittanut, ja yritti epätoivon vimalla tavoittaa muiston pirstaleen. Se oli kuitenkin kadonnut.

”Tule nyt, saat kuolemantaudin jos jäät seisoskelemaan tänne ulos”, David sanoi ja tarjosi Gretalle käsivartensa. Yhdessä he kävelivät viimeiset metrit Marchmont Hallin ovelle.

Heidät otti vastaan Marchmontissa yli neljäkymmentä vuotta työskennellyt taloudenhoitaja Mary, ja sen jälkeen David vei Gretan tämän makuuhuoneeseen. Hän arveli, että vaikea päätös lähteä kotoa ensimmäistä kertaa moneen vuoteen ja sitä seurannut pitkä matka Lontoosta Walesiin olivat uuvuttaneet Gretan. Lepohetki oli tarpeen.

David lähti etsimään Marya, joka kaulitsi torttutaikinaa äskettäin keittiöön asennetulla keskussaarekkeella, ja ihasteli kiiltäviä graniittitasoja ja kalusteiden sileitä pintoja. Keittiö ja kylpyhuoneet olivat olleet ainoa myönnytys nykyaikaiselle sisustusarkkitehtuurille, kun hän oli suunnitellut Marchmontin entistämistä. Kaikki muut huoneet oli kunnostettu alkuperäisen sisustuksen mukaisesti, ja hän oli kuluttanut päiväkausia tutkimalla arkistovalokuvia kirjastoissa ja penkomalla lapsuudenmuistoja. Työhön oli palkattu laumoittain seudun ammattilaisia sen varmistamiseksi, että kaikki kivi-
lattiaista huonekaluihin asti oli mahdollisimman samanlais-
ta kuin entisessä Marchmont Hallissa.

Maryn kasvot levisivät hymyyn, kun hän kohotti katseensa. ”Jack soitti kymmenen minuuttia sitten ja sanoi, että Torin juna on myöhässä lumentulon takia. Heidän pitäisi ehtiä tänne suunnilleen tunnin kuluttua. Jack lähti Land Roverilla, niin että he selviävät kyllä kelistä.”

”Jack oli kiltti, kun tarjoutui menemään vastaan. Tiedän kyllä, että hänellä on paljon tekemistä tilan hoidossa. No, mitä Mary pitää uudesta keittiöstään?”

”Se on suurenmoinen, *bach*. Kaikki on siistiä ja uutta”, Mary vastasi ääntäen walesilaisittain pehmeästi. ”Ei uskoisi samaksi taloksi, niin lämmintäkin täällä on nykyään. Tulisijoja tarvitaan tuskin lainkaan.”

”Entä onko asuntosi mukava?” Maryn aviomies Huw oli kuollut muutamaa vuotta aikaisemmin, ja Mary oli tuntenut itsensä yksinäiseksi erillisessä mökissä. Laatiessaan arkkitehdin kanssa piirustuksia talon kunnostamiseksi David oli suunnitellut Marylle oman huoneiston ylimmän kerroksen avaraan ullakkotilaan. Aikaisempien tapahtumien vuoksi Davidista oli hyvä, että talossa asui pysyvästi joku myös silloin, kun Ava ja Simon joutuivat matkustamaan pois.

”Kyllä on, kiitos. Sieltä on upea näköala laaksoon. Kuinka Greta voi? Suoraan sanoen yllätyin kuullessani, että hän oli tulossa tänne jouluksi. Sitä en uskonut ikimaaailmassa saavani nähdä. Mitä mieltä hän on talosta?”

”Ei hän ole sanonut paljon mitään”, David vastasi epävarmana siitä, tarkoittiko Mary Gretan suhtautumista kunnostustyön tuloksiin vai paluuseen niin monen vuoden jälkeen. ”Hän on parhaillaan lepäämässä.”

”Panin hänet hänen omaan vanhaan makuuhuoneeseensa, niin että nähdään, herättääkö se muistoja. Tosin huone näyttää nyt niin erilaiselta, etten minäkään tunnista sitä entiseksi. Eikö hän tosiaankaan tiedä, kuka minä olen? Koimme yhdessä monenmoista siihen aikaan, kun hän asui Marchmontissa.”

”Maryn ei pidä pahoittaa sen vuoksi mieltään. Tilanne on ikävä kyllä sama meidän kaikkien osalta.”

”No, ehkä on hyväkin, ettei hän muista kaikkea, mitä tapahtui”, Mary vastasi tuimasti.

”Niin”, David sanoi huokaisten. ”Joka tapauksessa tästä tulee hyvin erikoinen joulu.”

”Se on varma se, *bach*. Etsin vähän väliä talosta Davidin äitiä, ja sitten vasta muistan, ettei hän enää ole täällä.” Mary nieleskeli itkua. ”Omasta pojasta se tuntuu varmaan vielä hirveämmältä.”

”No, kaikilla meillä on totuttelemista. Onhan meillä sentään Ava ja Simon, ja vauvakin on tulossa auttamaan meitä eteenpäin.” David kiersi käsivartensa lohduttavasti Maryn harteille. ”Saanko nyt maistaa noita herkullisia joulutorttuja?”

Ava ja Simon tulivat kotiin parikymmentä minuuttia myöhemmin ja liittyivät Davidin seuraan olohuoneessa, joka tuoksui tuoreelta maalilta ja valtavasta kivitakasta leviävältä savulta.

”Näytät upealta, Ava. Ihan uhkut terveyttä.” David hymyili syleillessään Avaa ja kätteli sitten Simonia.

”Olen pullistunut ihan palloksi viime kuukauden aikana. Koosta päätellen vauvasta tulee sukupuolesta riippumatta rugbympelaaja”, Ava vastasi ja katsoi Simonia lempeästi.

”Pyydätkö Marya keittämään teetä?” David kysyi.

”Minä käyn sanomassa”, Simon tarjoutui. ”Istu sinä, Ava, juttelemassa setäsi kanssa ja nosta jalat ylös. Ava joutui lähtemään keskellä yötä katsomaan synnytystuskissa kamppailevaa lehmää”, hän lisäsi Davidille ja levitti mennessään toivottomana käsivarsiaan.

”Toivottavasti minullakin on joku luonani sitten kun kamppailen synnytystuskissa”, Ava tokaisi naurahtaen ja vajosi yhteen uudelleen verhoilluista tuoleista. ”Simon hokee koko ajan, että minun pitäisi ottaa rauhallisemmin, mutta

minähän olen eläinlääkäri enkä voi jättää potilaitani kuolemaan. Ei kättilökään jättäisi minua oman onneni nojaan.”

”Ei, mutta synnytyksen laskettu aika on jo puolentoista kuukauden kuluttua, ja Simon pelkää, että rasitut liikaa.”

”Tilanne helpottuu, kun saan sijaisen joulun jälkeen. Tässä säässä ei kuitenkaan voi olla varma, ettei minua kutsuta lämmittämään hypotermiasta kärsiviä lampaita. Kasvattajat ehtivät kyllä tuoda laumat alas kukkuloilta ennen kylmän sään tuloa, mutta jokunen eläin on saattanut jäädä jälkeen. Entä mitä sinulle kuuluu, David-setä?” Ava oli aina sanonut Davidia sedäksi, vaikka oikeastaan he olivat jonkinlaisia pikkuserkkuja.

”Oikein hyvää, kiitos. Jouluohjelmani nauhoitettiin jo lokakuussa, ja sen jälkeen, no... itse asiassa...” David punastui äkkiä nolona. ”Olen kirjoittanut omaelämäkertani.”

”Niinkö? Se on varmaan kiinnostavaa luettavaa.”

”Niin, elämäni on tosiaan kiinnostava, ja siinä ongelma onkin. En tietenkään voi kertoa kaikkea.”

”Et.” Avan ilme muuttui vakavaksi. ”Minulla on tapana puhua suoraan, ja täytyy sanoa, että olen yllättynyt, kun olet suostunut kirjoittamaan elämäkertateoksen. Olet aina pitänyt tarkasti huolta yksityisyydestä.”

”Niin, mutta valitettavasti erään lokaa tonkivan roska-lehden toimittaja on päättänyt kirjoittaa elämästäni omin päin, ja siksi haluan ehtiä kertomaan asioiden oikean laidan sitä ennen. Sikäli kuin tässä tilanteessa kykenen.”

”Ahaa, siinä tapauksessa käsitän, miksi haluat kirjoittaa. Helkkari”, Ava henkäisi, ”olen ruvennut inhoamaan ajatustakin kuuluisuudesta, kun äiti on filmitähti ja serkku kuuluisa koomikko. Et kai aio puhua mitään... siitä, mitä minulle tapahtui? Kuolen jos kerrot siitä. Varsinkin sen viime kerran jälkeen, kun *Daily Mail* läväytti minut etusivulle Cheskan kanssa.”

”En tietenkään. Yritän parhaani mukaan pitää perheen erossa tarinasta. Ikävä kyllä paljon muuta kerrottavaa ei

sitten olekaan. En ole käyttänyt huumausaineita, en ole saanut hermoromahdusta eikä minulla ei ole ollut ongelmia alkoholin eikä naisten kanssa. Ikävystyttävää luettavaa.” David huokaisi ja hymyili vinosti. ”Naisista puheen ollen Torin pitäisi tulla tuota pikaa.”

”Hauskaa että Tor tulee. Pidän hänestä. Ja mitä enemmän meitä on koolla jouluna, sitä parempi.”

”Olemme lopulta saaneet isoäitisiikin mukaan.”

”Missä hän on?”

”Yläkerrassa lepäämässä.”

”Kuinka hän voi?”

”Samalla lailla kuin ennenkin. Olen silti hurjan ylpeä, että hän rohkeni tulla.” Ikkunasta näkyi auton ajovalojen välähdys. ”Nyt Tor varmaan tulee. Menen auttamaan häntä matkatavaroiden kantamisessa.”

Kun David oli lähtenyt olohuoneesta, Ava ajatteli serkun pitkäaikaista ja uskollista suhdetta Gretaan. Hän tiesi, että nämä kaksi olivat tunteneet toisensa iät ja ajat, mutta ihmetteli, mikä Gretassa vetosi Davidiin niin voimakkaasti. Avan isotäti, Davidin äiti LJ, joka oli kuollut vasta muutamaa kuukautta aikaisemmin, oli sanonut, että hänen poikansa oli aina rakastanut Gretaa. Ja Greta näytti tosiaan edelleen hyvin nuorekkaalta, melkein kuin muistinmenetyks olisi pyyhkinyt pois viidenkymmenen kahdeksan elinvuoden jättämät jäljet, jotka tavallisesti näkyivät ihmisen kasvoilla kuin eletyn elämän tunnekartta.

Avasta ei ollut miellyttävää myöntää sitä, mutta hän piti isoäitiään aika tyhjänä ja lapsenomaisena ihmisenä. Niinä harvoina kertoina, joina hän oli vuosien mittaan tavannut Gretaa, hänestä oli tuntunut, että hän keskusteli muodoltaan täydellisen mutta ontton Fabergén munan kanssa. Ehkä onnettomuus oli pyyhkinyt pois entisen syvyyden ja persoonallisuuden. Greta eli erakkona ja uskaltautui hyvin harvoin ulos asuntonsa ovesta. Avan tietämän mukaan Greta oli nyt

lähtenyt kotoaan ensimmäistä kertaa muutamaa tuntia pitemmäksi ajaksi.

Ava tiesi, ettei isoäitiä pitäisi tuomita, koska hän ei ollut tuntenut tätä ennen onnettomuutta, mutta oli pakko tunnustaa, että hän oli aina verrannut Gretaa Davidin äitiin, jonka lannistumaton luonne ja elämänhalu saivat Gretan kaiken tapahtuneenkin jälkeen vaikuttamaan heikolta ja värittömältä. *Nyt Greta on täällä viettämässä joulua, mutta LJ ei ole*, Ava ajatteli huultaan purren.

Kurkkuun kohosi pala, mutta Ava nielaisi sen, sillä hän tiesi, ettei isotäti olisi halunnut hänen surevan.

”Tehdään vain parhaamme”, LJ oli aina sanonut, kun jotain ikävää oli tapahtunut.

Ava toivoi sydäimestään, että LJ olisi viipynyt maailmassa vähän pitempään, niin että tämä olisi ehtinyt nähdä vauvan. Onneksi LJ oli sentään ehtinyt nähdä hänen solmivan avioliiton Simonin kanssa ja tiennyt kuollessaan, että Marchmontin ja Avan tulevaisuus oli turvattu.

David palasi olohuoneeseen Tor mukanaan.

”Hei, Ava. Hauskaa joulua. Taivas, miten kylmä minulla on. Kaamea matka!” Tor sanoi ja meni roihuavan takkatulen ääreen lämmittelemään käsiään.

”No, pääsit sentään perille, ja ilmeisesti viime hetkellä. Jack sanoi, että Abergavennyn kaikki myöhemmät junavuorot on peruutettu tältä illalta”, David sanoi.

”Niin, täytyy myöntää, ettei ajatus joulunvietosta Newportin aamiaismajoituksessa houkutellut”, Tor tokaisi. ”Talo näyttää upealta, Ava. Sinä ja Simon olette varmaan innoissanne.”

”Niin olemme”, Ava sanoi. ”Se on hurjan kaunis, ja olemme David-sedälle valtavan kiitollisia. Simonilla ja minulla ei olisi ikimaailmassa ollut varaa sen kunnostamiseen.”

”No, tiedäthän sinä, että perit sen jonakin päivänä joka tapauksessa. Kas, siinä Simon tuleekin”, David jatkoi Simonin

astuessa sisään. ”Vasta haudutettua teetä. Juuri sitä me kaikki nyt kaipaamme.”

Greta heräsi nokkauniltaan pää pyörällä ja muistamatta missä oli. Pakokauhun vallassa hän haparoi pimeässä lampun katkaisinta ja sytytti valon. Tuoreen maalin tuoksu virkisti hänen muistiaan, kun hän nousi istumaan mukavassa sängyssä ja ihaili äskettäin uudelleen sisustettua huonetta.

Marchmont Hall. Vuosien mittaan David oli kertonut tästä talosta paljon. Taloudenhoitaja Mary oli äsken sanonut, että tämä huone oli aikoinaan ollut hänen makuuhuoneensa, ja tässä samaisessa huoneessa hän oli synnyttänyt Cheskan.

Greta nousi sängystä ja meni ikkunan ääreen. Lumisade jatkui edelleen. Hän yritti tavoittaa sitä muiston häivähdyttä, joka oli käväissyt hänen mielessään talon ulkopuolella, ja päästi tuskastuneen huokauksen, kun mieli kieltäytyi itse-pintaisesti paljastamasta salaisuuksiaan.

Hän kohensi ulkonäköään makuuhuoneen yhteyteen rakennetussa tyylikkäässä kylpyhuoneessa ja pukeutui muutamaa päivää aikaisemmin ostamaansa uuteen kermanväriseen silkkipuseroon. Sipaistessaan punaa huuliin hän katsoi kuvaansa peilistä. Pelkkä ajatuskin, että joutuisi lähtemään makuuhuoneen tarjoamasta suojasta, tuntui pelottavalta.

Päätös viettää joulua sukulaisten kanssa Marchmontissa oli vaatinut Gretan viimeisetkin voimat. Sen jälkeen kun hän oli vastannut myöntävästi ja nähnyt Davidin hämmästyneen ilmeen, hän oli kärsinyt ankarista paniikkikohtauksista ja valvonut öisin hikoillen ja vapisten. Lääkäri oli määrännyt betasalpaajia ja unilääkkeitä. Lääkärin kannustuksen ansiosta ja mielessään ajatus uudesta yksinäisestä ja onnettomasta joulusta hän oli onnistunut pakkaamaan, nousemaan Davidin autoon ja tulemaan Marchmontiin.

Lääkärit saattaisivat olla eri mieltä hänen vaikuttimistaan ja väittää tavanomaisella psykologian jargonillaan, että Greta

kenties oli vihdoin valmis muistamaan ja että tiedostamaton mieli oli lopulta katsonut hänet kyllin voimakkaaksi kestä-
mään paluun. Ainakin hän oli päätöksen tehtyään nähnyt
eloisia unia ensimmäistä kertaa onnettomuuden jälkeen.
Unissa ei tietenkään ollut mitään järkeä, mutta pari tuntia
sitten hän oli autosta noustuaan kokenut järkytyksen katso-
essaan Marchmont Hallia. Lääkärit sanoisivat välihdyksen-
omaista muistoa takaumaksi, ja sen ilmaantuminen tuki
lääkäreiden tulkintaa.

Greta tiesi, että edessä oli vielä paljon kestettävää, muun
muassa muiden ihmisten seura, ja sitä jatkuisi pitkään. Kar-
tanoon juhlapyhiksi kokoontuneiden joukossa hän pelkäsi
aivan erityisesti Davidin naisystävää Toria.

Greta oli tavannut Torin silloin tällöin, kun David oli
tuonut seuralaisensa teelle hänen Mayfairin-asuntoonsa,
mutta ei ollut kertaakaan viettänyt Torin seurassa muutamaa
tuntia kauempaa. Tor oli käyttäytynyt herttaisesti ja kohte-
liaasti ja osoittanut kiinnostusta hänen vähäiseen sanotta-
vaansa, mutta tuntui suhtautuvan häneen alentuvasti kuin
vähä-älyiseen ja vanhuudenhöperöön eukkoon.

Greta katsoi itseään peilistä. Oli mitä oli, mutta vähä-
älyinen ja vanhuudenhöperö hän ei ollut.

Tor opetti Oxfordin yliopistossa. Gretan mielestä Tor oli
aina ollut älyllinen, itsenäinen ja jotenkin käytännöllisellä
tavalla viehättävä. Niin ajatellessaan Greta torui aina itseään
siitä, että suhtautui naispuoliseen kilpailijaansa vaistomaisen
vähättelevästi.

Yksinkertaisesti ilmaistuna Tor oli kaikkea sitä, mitä
Greta ei ollut, mutta hän teki Davidin onnelliseksi, ja siitä oli
oltava kiitollinen.

Onneksi Ava olisi mukana miehensä Simonin kanssa.
Gretan tyttärentytär Ava...

Muistinmenetyksessä Gretaa hermostutti erityisesti juuri
Ava. Tyttö oli hänen omaa lihaansa ja vertaan, tyttärentytär...

Greta oli tavannut Aava säännöllisesti parinkymmenen vuoden ajan ja piti tyttärentyttärestään oikein paljon, mutta tunsi syyllisyyttä siitä, ettei kyennyt sukulaisuussuhteen edellyttämään läheisyyteen. Kai hänen pitäisi jotenkin vaistomaisesti aistia, että heidän välillään vallitsi syvempi tunneside, vaikka hän ei muistanutkaan Aavan syntymää?

Greta arveli, että Aava epäili hänen muistavan enemmän ja vain teeskentelevän muistinmenetystä. LJ oli epäillyt samaa. Siitä huolimatta hänen mielessään ei liikahtanut minikäänlaista muistikuvaa, vaikka hän oli vuosikaudet käynyt psykologien, hypnotisoijien ja jos jonkinmoisten julkisuudessa mainostettujen hoitoasiantuntijoiden pakeilla. Hänestä tuntui, että hän eli tyhjiössä ja vain katseli muita ihmisiä, jotka muistivat kaiken ihan helposti.

Läheisimmältä tuntui rakas David, joka oli ollut hänen luonaan, kun hän lopulta oli avannut silmänsä maattuaan koomassa yhdeksän kuukautta. David oli kuluneiden kahdenkymmenenneljän vuoden ajan huolehtinut hänestä kaikin mahdollisin tavoin. Ilman Davidia olemassaolon tyhjiys olisi varmasti saanut hänet menettämään toivonsa jo monta vuotta sitten.

David oli kertonut, että he olivat tutustuneet toisiinsa neljäkymmentä vuotta aikaisemmin heti sodan jälkeen, kun Greta oli kahdeksantoista ja töissä Windmill-nimisessä lontoalaisessa varieteeteatterissa. Greta oli ilmeisesti kertonut, että hänen vanhempansa olivat kuolleet Lontoon sodanaikaisissa pommituksissa, mutta ei ollut puhunut mitään muista sukulaisista. Davidin mukaan he olivat olleet erittäin hyvät ystävät, ja Greta oli otaksunut, ettei suhteessa ollut mitään sen enempää. David oli myös kertonut, että Greta oli mennyt naimisiin Owen-nimisen miehen kanssa, joka oli hänen setänsä ja oli aikoinaan ollut Marchmontin kartanon isäntä.

Vuosien mittaan Greta oli kiihkeästi toivonut, että Davidin kuvailemaan entiseen ystävytyteen olisi sisältynyt

muutakin. Hän rakasti Davidia syvästi, ei suinkaan sen vuoksi, mitä tämä oli merkinnyt hänelle ennen onnettomuutta, vaan sen vuoksi mitä tämä merkitsi hänelle nyt. Tietenkin hän tiesi, ettei David vastannut hänen tunteisiinsa, eikä hänellä ollut mitään syytä kuvitella, että joskus aikaisemmin oli ollut toisin. David oli kuuluisa ja menestynyt koomikko ja edelleen erittäin komea. Viimeksi kuluneiden kuuden vuoden ajan David oli seurustellut Torin kanssa, joka oli aina hänen käsipuolellaan hyväntekeväisyystapahtumissa ja palkintotilaisuuksissa.

Synkimpinä hetkinään Greta ajatteli olevansa pelkkä kiviriippa muiden elämässä. David teki hyvän hyvyttään velvollisuutensa, koska he olivat sukua avioliiton kautta. Kun Greta puolitoista vuotta onnettomuuden jälkeen pääsi sairaalasta ja muutti takaisin Mayfairin-asuntoonsa, ainoastaan David kävi tervehtimässä häntä siellä. Vuosien mittaan Greta oli alkanut tuntea koko ajan suurempaa syyllisyyttä siitä, että oli niin riippuvainen Davidista. David oli vakuuttanut, ettei kokenut vierailuja raskaina, mutta Greta oli siitä huolimatta usein teeskennellyt, että hänellä oli kiireitä.

Hän siirtyi pois ikkunan äärestä. Oli koottava rohkeutensa ja mentävä alakertaan sukulaisten seuraan. Hän avasi makuuhuoneen oven ja käveli käytävää pitkin upean tumman tammiportaikon yläpäähän. Sorvatut kaiteet ja kaiteiden taidokkaasti viimeistellyt tammenterhon muotoiset pätekoristeet kiilsivät himmeästi kattokruunun valossa. Greta katsoi alakerran aulaan pystytettyä isokokoista joulukuusta ja tunsu sen tuoreenraikkaan tuoksun, ja taaskin jotain liikahti hänen mielessään. Hän sulki silmänsä, hengitti syvään niin kuin lääkärit olivat neuvoneet ja yritti rohkaista häiveenomaista muistikuvaa voimistumaan.

Joulupäivän aamuna Marchmont Hallin asukkaat heräsivät idyllisen lumiseen maisemaan. He söivät lounaaksi hanhea

ja tilalla kasvatettuja vihanneksia. Aterian jälkeen kokoonnuttiin olohuoneen takkatulen ääreen avaamaan lahjoja.

”Voi isoäiti, tämä tulee todella tarpeeseen”, Ava sanoi löytäessään paketista pehmeän valkoisen vauvanpeiton. ”Kiitos.”

”Tor ja minä halusimme ostaa sinulle lastenvaunut, mutta kun kummallakaan meistä ei ole hajuakaan sellaisista uudenaikaisista vekottimista, joita vanhemmat nykyään käyttävät, päätimme kirjoittaa vain shekin”, David sanoi ja ojensi Aalle kirjekuoren.

”Varsin antelias lahja”, Simon sanoi ja kaatoi Davidille lisää juotavaa.

Greta liikkui saadessaan Aalta lahjaksi kehystetyn valokuvan. Kuvassa olivat he kaksi silloin, kun Ava oli pikkuinen vauva ja Greta oli vielä sairaalassa.

”Se on muistutus siitä, mitä on tulossa”, Ava sanoi hymyillen. ”Sinustahan tulee isoisoäiti!”

”Niinpä taitaa tulla.” Greta naurahti ajatellessaan sitä.

”Etkä näyt päivääkään vanhemmalta kuin ensi kerran tavatessamme”, David huomautti ritarillisesti.

Greta istui sohvalla katselemassa tyytyväisenä sukulaisiaan. Kerrankin hän tunsu kuuluvansa joukkoon, vaikka se saattoi kyllä johtua vain siitä, että hän oli juonut jouluateriaalla tavallista enemmän viiniä.

Kun lahjat oli avattu, Simon halusi välttämättä viedä Avan yläkertaan lepäämään, ja David ja Tor lähtivät kävelyille. David pyysi Gretaa mukaan, mutta tämä kieltäytyi tahdikkaasti. Davidin ja Torin piti saada viettää aikaa yhdessä, eikä kolmas pyörä ollut tarpeen. Greta jäi istumaan takan ääreen ja torkahti tyytyväisenä. Herätessään hän vilkaisi ulos ikkunasta ja näki, että aurinko teki jo laskuaan, vaikka lumi kimmelsi edelleen sen säteissä.

Hetken mielihohteesta hänkin päätti haukata raitista ilmaa ja meni kysymään Marylta, voisiko hän lainata saappaita ja lämmintä takkia.

Viisi minuuttia myöhemmin Greta harppoi koskemattomassa lumessa jalassaan liian suuret kumisaappaat ja yllään vanha ulkoilutakki ja veti keuhkoihinsa ihmeellisen puhdasta ja raikasta ilmaa. Hän pysähtyi miettimään, mihin suuntaan lähtisi, ja toivoi, että vaisto auttaisi valitsemaan reitin. Hän päätti tehdä kävelyretken metsään. Kun hän katsoi ylös syvänsiniselle taivaalle, hänet täytti äkillinen ilo maiseman kauneudesta. Tunne oli niin harvinainen ja poikkeuksellinen, että hän oli vähällä hypähdellä ilosta pujotellessaan puiden lomitse.

Greta tuli metsäaukiolle, jonka keskellä seisoi majesteettinen jalokuusi. Sen tuuheat lumen peittämät oksat muodostivat vastakohdan metsän muille korkeille paljasoksaisille puille. Kävellessään kuusta kohti hän näki sen juurella hautakiven, jonka tekstin lumi oli peittänyt. Greta otaksui, että siinä lepäsi melko varmasti perheen lemmikki. Hän arveli, että saattoi tunteakin eläimen ja kumartui kaapimaan kovetuneen lumipinnan pois käsineen peittämällä kädellään.

Teksti tuli hitaasti esiin.

JONATHAN (JONNY) MARCHMONT

Owenin ja Gretan rakas poika
Francescan veli

SYNTYNYT 2. 6.1946
KUOLLUT 6. 6.1949

Herra ohjatkoon pikku enkelinsä ylös taivaaseen

Greta luki kirjoituksen moneen kertaan ja vajosi sitten sydän jyskyttäen polvilleen lumeen.

Jonny... Hautapaadessa luki, että tämä kuollut lapsi oli hänen poikansa...

Greta tiesi, että Francesca – Cheska – oli hänen tyttärensä, mutta kukaan ei ollut puhunut mitään pojasta. Poika oli ollut kuollessaan vasta kolmen vuoden ikäinen...

Greta itki turhautumisesta ja järkytyksestä, ja kohottaessaan katseensa uudelleen hän huomasi taivaan alkaneen tummuuta. Hän katsoi avuttomana ympärilleen aukiolla, ikään kuin puut saattaisivat puhua hänelle ja antaa vastauksia. Kyyhöttäessään polvillaan lumessa hän kuuli kaukaa koiran haukunutta. Menneen hetken kaiku nosti mieleen kuvan: hän oli ollut samassa paikassa ennenkin ja kuullut koiran haukunutta... Niin, aivan niin...

Hän kääntyi katsomaan hautaa. ”Jonny... oma poikani... anna minun muistaa. Anna minun Herran tähden muistaa, mitä on tapahtunut!” hän parahti kyynelten tukahduttamalla äänellä.

Koiran haukku kuoli pois, ja sulkiessaan silmänsä Greta näki mielessään elävän kuvan pikkuisesta vauvasta, joka lepäsi hänen sylissään hänen rintaansa vasten.

”Jonny, oma rakas Jonny... minun lapseni...”

Kun aurinko painui tulevan yön enteenä puiden taakse ja alas laaksoon, Greta kiersi käsivartensa hautakiven ympärille ja alkoi vihdoinkin muistaa...